

Egy korszerű szakszótár elkészítésének alapelvei

1. Bevezetés

Tanulmányomban a magyar nyelvű terminológia szótározásának: összegyűjtésének, értékelésének, nyelvészeti-szakmai formálásának egyik kísérletét írom le. Az előzmények feltárásával, valamint tapasztalati és szakirodalmi adatokkal szeretném alátámasztani és felvázolni a korszerű szakszótárak elkészítésének egyik lehetséges tudományos módszerét. Feltevésem szerint ahhoz, hogy az adott szakma (jelen esetben a környezet- és természetvédelem) széles körben elfogadjon egy szakszótárt, és a szótárban szereplő terminológiai egységek nyelvészeti szempontból is beilleszkedjenek a magyar nyelvbe, célszerű, ha a szótár készítése három alapvető mozzanatból áll:

1. Párhuzamos szakszövegekből kiemeljük a már kialakult, a tényleges nyelvhasználatot tükröző terminológiai egységeket, definiáljuk a fogalmakat, majd tartalmi megfelelés alapján párba állítjuk az egységeket.
2. Szakmai és nyelvészeti szempontból értékeljük a feltárt és párba állított egységeket, illetve javaslatot teszünk a hiányzó vagy nem egységesen elfogadott alakok pótlására, megváltoztatására.
3. Az így összeállított anyagot többszörös szakmai és nyelvészeti lektorálásra bocsátjuk.

2. Előzmények

Az utóbbi években gyakran olvashatunk a nyelvészeti folyóiratokban, kiadványokban a szaknyelvek helyzetéről: a következetlen, olykor kialakulatlan terminológiáról, a szakszövegek olvasásakor felvetődő nyelvhelyességi, helyesírási

kérdésekről, a jelenségek mögött álló társadalmi, szociolingvisztikai folyamatokról. A nyelvi jelenségek leírása, rendszerezése, az okok feltárása, a változások figyelemmel kísérése nagyon fontos feladat. A nyelvhasználók, köztük a szakírók napi munkájuk során találkoznak e jelenségekkel, a fordítóknak pedig az elsők között kell megtalálniuk a több szempontból is megfelelő megoldást. Eleget kell tenniük a megbízó és a célnyelvi olvasóközönség elvárásainak a konkrét szituációban, közvetíteniük kell a forrásnyelvi szöveg feladójának üzenetét, úgy, hogy az a célnyelvi kultúrába, nyelvi környezetbe is beilleszkedjen. A feladat: „gúzsba kötötte tancolni” (Kosztolányi 1928). E nem mindennapi mutatvány végrehajtásához társadalmi segítségre van szükségük – olyan egyezményes műfaji, grammatika, lexikai (terminológiai), helyesírási és formai javaslatokra, melyeket célnyelvi normának nevezhetünk.

A célnyelvi normák követésének igényét nem keverhetjük össze a fordítási (műveleti) normák rögzítésével (l. Toury 1995). Az optimális fordítási stratégia kiválasztása, a fordítási döntések a fordító mint hivatásos nyelvi közvetítő szakmai kompetenciájának részei. A célnyelvi eszközrendszer kialakítása (például szótárkészítés, nyelvstratégiai döntések stb. révén) azonban nagyrészt a nyelvészet hatáskörébe tartozik. Természetesen itt is alapvető szerepe van a leíró szemléletnek, hiszen a szótárkészítés kiindulási pontja a már használatban lévő terminus technikusok alkalmazásának megfigyelése a szövegkörnyezetben. Paradox módon ezek a terminológiai egységek a szakmai nyelvhasználat gyakorlatában normaként jelentkeznek, éppen ezáltal képesek betölteni elsődleges funkciójukat, elősegíteni az egyértelmű, hatékony, gyors szakmai kommunikációt.

A címben szereplő szakszótár készítésének igénye a Szent István Egyetem szakfordítóképzésének gyakorlatában fogalmazódott meg. A szakfordítások terminológiai kérdéseit általában a meglévő szótárak, a szakemberekkel folytatott konzultációk, a szakirodalom felkutatása révén oldjuk meg. A nemzetközi szervezetek szakmai dokumentumai azonban gyakran olyan reáliákat is tartalmaznak, melyek magyar megfelelője még nem alakult ki egységesen. Ilyenkor háttérkutatásaink eredménytelenek maradnak, s a döntés a fordító egyéni ismeretein múlik. Az ebből adódó terminológiai kérdésekre szerettünk volna választ kapni, amikor 2002. június 21-én Gödöllőre összehívtuk a környezetvédelmi szakírók és szakfordítók Tanácskozását. Célunk az volt, hogy módszert találjunk a napi munka során felvetődő konkrét feladatok megoldásához. Nyelvészeket, valamint környezet- és természetvédelemmel foglalkozó kutatókat, szakembereket, szakírókat, szakfordítókat, szakkönyvkiadókat és folyóirat-szerkesztőket hívtunk meg, akik felkészülten szóltak hozzá a hetekkel korábban kiküldött húsz konkrét terminológiai kérdéshez, de egységes válaszok, terminológiai alakok nem születtek (lásd a példákat alább). A vita mégis eredményes volt: gazdagodott szempontrendszerünk, és megfogalmazódott egy új módszerekkel összeállítandó szakszótár igénye is. 2002 őszén a Szent István Egyetem Alkalmazott Nyelvészeti Tanszéke terminológiai kutatócsoportot hozott létre, melynek szakmai összetételét a nyári kerekasztal-beszélgetés elvei szerint alakítottuk ki: a szaknyelvet használó és folyamatosan alakító szakembert, a magyar nyelvi normákat és hagyományokat képviselő nyelvészt, a fordítási problémákat ismerő szakfordítót, valamint a terminológiai

adatbázis létrehozásában és kezelésében közreműködő informatikus szakembereket egyaránt bevontuk a terminológia összegyűjtésébe, rendszerezésébe. A szakértők e csoportjával féléves intenzív kutatómunkával alakítottuk ki a szótár elkészítésének alábbi elveit.

3. A kétnyelvű szakszótárakkal és a magyar terminológia használatával kapcsolatos problémák és ezek megoldási javaslatai

(A példák a környezet- és természetvédelem témaköréből valók. Vastag dőlt betűvel jelzem a szakértők által javasolt formát, amennyiben már megszületett a megállapodás.)

3.1. A folyamatos megújíthatóság igénye – a tezaurusz forma

A napjainkban állandóan változó tudományos és szakmai élet újabb és újabb reáliákat fedez fel vagy hoz létre, újradefiniálja a fogalmakat, vagy eddig nem létezőket alkot. Ezt a gyors változást az ábécérendbe szedett, hagyományos kétnyelvű szótárak nehezen követik. Emellett a szaknyelvre – precizitásából adódóan – különösen jellemző, hogy a fordítás megfelelésének alapegységei nemcsak egyes szavak, hanem többtagú kifejezések is lehetnek. Ezeket a kollokációkat azonban az ábécérendbe rendezett szótárakban nem egyszerű fellelni.

„A rendezett terminológia mindenképpen hierarchikus felépítésben jelenik meg, mintegy thesaurus formájában. [...] A logikai kapcsolatokon alapuló és azt tükröző szótárszerkesztési rendszer, illetve szerkezet biztosítja, hogy a terminológia mint mesterséges, rendezett struktúra létrejöhessen és fennmaradhasson” (Kis 1978: 256). Célszerűnek látszik tehát, hogy a szakszótár tezaurusz formát öltön, így a szakma fejlődésével bővíthető lesz a szóanyag. Emellett ha a fogalmak definíciója vagy helye változik a tudományág rendszerén belül, a tezaurusz forma lehetővé teszi, hogy az egymásra utaló fogalmakat, megnevezéseket a szakma rendszerének megfelelően, együttesen gondolhassák újra a szakértők. Így könnyebb elkerülni a következetlenségeket, az idegen elemek tükörfordítását, s egyszerűbb kialakítani az újabb terminus technikusokat is. A tezaurusz formába rendezett szótár a kollokációk keresését is megkönnyíti.

A szótár tudományossága és bővítése, megújíthatósága érdekében tehát a terminológia gyűjtésének módszere és a szakszótár formája egyaránt a környezet- és természetvédelmi szakma belső rendszerét követi. A szakma azonban nem egységes saját szakterületeinek megállapításában, egymáshoz rendelésében. Ezért célszerű, hogy a szótárkészítők a szótár szempontjából előzetes szakmai döntést hozzanak a tudományág felosztásáról, az anyaggyűjtés tematikus és időbeli korlátjairól. Bár a terminológia rendszerezése érdekében a tudományág rendszerét kívánjuk követni, hangsúlyozzuk, hogy előzetes döntéseink meghozatalában a szótárkészítés gyakorlati szempontjai az elsődlegesek, s nem a szakmai állásfoglalás. Fontos azonban, hogy a kialakított rendszerbe a természet- és környezetvédelem

valamennyi területe besorolható legyen, és valamennyi irányzat képviselője tájékozódni tudjon benne.

Néhány példa a jelenleg hiányzó alakokra és a terminológia következetlen alkalmazására (részletesen l. Dróth 2002; a kategóriák kialakításához részben felhasználtam: Ország 1977: 151):

A) Hiányzó alakok: a szaknyelvi kifejezésnek nem alakult még ki a magyar nyelvű megfelelője, ezért a fordítók analóg magyar kifejezést alkalmaznak, vitatott tartalommal, például:

- a. *bycatch* – *mellékfogás* / *szeméthal* / *gyomhal* / *vakfogás*
- b. *wetland* – *vizes terület* / *vizes élőhely* / *vizes tájék* / *nedves vidék* / *nedves terület* / *bővizű tartomány* / *mocsár*

B) Következetlenség: a szaknyelvi kollokációkat különböző stratégiák szerint fordítják, néhányuk több fordítási változata is van:

1. A kollokáció tagjai idegen nyelvből kölcsönzött alakok, melyek megőrzik az idegen (elő-)képzőket (például: *pre-dispersal seed predator* – *pre-diszperzális magpredátor*).
2. Az idegen alak rövidítése is tükörfordításban szerepel (például: *pre-DSP* – *pre-DMP*)
3. A kollokáció mindkét (vagy több) tagja idegen nyelvből kölcsönzött alak, magyar képzőkkel, helyesírásában gyakran a jelöletlen viszony figyelembevétele nélkül (például: *intraspecifikus kompetíció*; *diszturbancia faktor*, *relatív abundancia*, *kumulatív relatív abundancia diverzitás*).
4. Tükörhibrid: a magyar fordításban használatos szóösszetételnek egyik eleme idegen kölcsönszó, a másik eleme az idegen nyelvi szó magyar egyenértékese (például: *diszturbált állapot*, *abundancia változások*, *abundancia eloszlások*, *abundancia-mintázat*, *közepesen abundáns*, *élőhelyfolt-abundancia*, *kumulatív relatív abundancia görbék*; *regionális fejlesztés*)
5. Mindkét szó az angol elem magyar egyenértékese (például: *regional development* – *térségfejlesztés*)

C) Következetlenség: a szaknyelvi köznevek kezdőbetűjének következetlen írása (a magyar alak esetében idegen hatásra), mely zavarja az értelmezést, például: *Common Agricultural Policy* / *common agricultural policy* – *Közös Agrárpolitika* / *Közös Agrár Politika* / ***közös agrárpolitika*** / *közös mezőgazdasági politika*.

3.2. A szövegkörnyezet elérhetőségének igénye

A hagyományos szótár nem ad eligazítást a kontextus szerint megfelelő szó kiválasztásához. A fordítások párhuzamos elemzésekor gyakran tapasztaljuk, hogy a fordító olykor olyan megfelelőt választ, mely pusztán lexikai síkon nehe-

zen indokolható (lexikai vagy grammatikai cserét – például szófajváltást végez) (Váradai 2001: 268–70).

A szövegek környezet dokumentálása, a szűkebb, mondatszintű kontextus tárolása és megjelenítése számítógépes módszerekkel megoldható. Csoportunk a terminológiai egységek gyűjtésekor párhuzamos szakszövegeket dolgoz fel: az idegen nyelvű szakszövegekből kiemelt terminológia megfelelőjét keressük a magyar nyelvű szövegekben. Párhuzamos szövegeknek olyan két- vagy többnyelvű szövegeket nevezünk, amelyekben egy eredeti szöveg és annak egy- vagy többnyelvű fordítása szerepel, illetve olyan egynyelvű – esetünkben eleve az idegen nyelven, illetve eleve magyar nyelven írt – szövegeket, melyek tartalmuk, funkciójuk, keletkezési körülményeik hasonlósága alapján párba állíthatók. Ezeket a mondat szintjén illesztjük egymáshoz, számítógépes eszközök segítségével. A kontextuális jelentést tehát a párhuzamos szövegek mutatják fel, s az ezekből kiemelt mondat mint fordítási egység szükséges és elégséges kontextus a szakkifejezések jelentésének bemutatásához. A párhuzamos szövegekből kiemelt terminológiai egységek megfeleltetése a szövegek kontextuális és funkcionális hasonlósága következtében kétirányú (ennek bizonyítása: Váradai 2001).

A szótár készítésének alapja tehát egy szaknyelvi korpusz létrehozása, mely egyben régóta hiányzó kutatási anyagot szolgáltat a fordítástudomány és a nyelvészeti kutatások számára (l. Klaudy 2001).

3.3. A fogalmak definiálásának igénye

A kétnyelvű szótárak a forrásnyelvi címszót a célnyelvi megfelelők felsorolásával definiálják. Ezek az alakok együttesen, indirekt módon rekonstruálják a címszó jelentését, a felsorolt kifejezések fordítási megfelelőinek számítanak. A hagyományos kétnyelvű szótárakban maga a szócikk gyakran redundáns (több pontban közli ugyanazt a tartalmat). Másfelől a közölt ekvivalensek többsége általában egyirányú (azaz nem vezet vissza az eredeti címszóhoz a másik nyelvben) (Váradai 2001). Például a következő kifejezés, mely gyakran szerepel a szakszövegekben, dokumentumokban:

policy – 1. *politika* – 2. *elv / irányelv / alapelv / célkitűzés / vmi kezelési szokásai / szabályai / előírásai / eljárás / rendezési elv / átfogó terv / átfogó kezelési elv* – 3. *okosság, politika, diplomácia, előrelátás*

Néhány példa a *policy* visszafordítására:

- *elv* – *principle / concept / maxim*
- *irányelv* – *guidance / guideline / governing principle / principle*
- *célkitűzés* – *objective / object*
- *előírás* – *form / formula / formality / imposition / precept / recommendation / regulation*
- *eljárás* – *action / deal / do / law / method / mode / move / operation / proceeding / step / treatment / trial / way*

A környezet- és természetvédelmi szakemberek segítségével rövid, magyar nyelvű definíciókat készítünk, ezek szolgálják majd az angol, a magyar és a német kifejezések közötti megfeleltetést. Ezek a definíciók mint a megfeleltetés eszközei, valamint a számítógépes adatkezelés lehetőséget ad arra is, hogy a szótár anyagát akár angol–magyar, akár magyar–angol irányból listázzuk. Ha nemcsak egy idegen nyelv terminológiáját feleltetjük meg a magyarral, hanem kettőt vagy többet, különösen nagy gondot kell fordítanunk a megfeleltetésre. A német környezetvédelmi terminológia például tartalmilag több helyen eltér az angoltól, mivel a német szakemberek néhány fogalmat másként definiálnak. Magyar anyanyelvű szótárkészítők esetében célszerű, ha nem az angol és a német terminológia közötti megfeleltetésre törekednek, hanem mindkét nyelvhez a magyart rendelik. Emellett fontos a csoport munkájába olyan szakembert is bevonni, aki a német, az angol és a magyar terminológia és a definíciók összhangját lektorálja.

3.4. A szaknyelvi rétegek szerinti rendszerezés igénye

A hagyományos kétnyelvű szakszótárak ritkán sorolják be a párhuzamos szóalakokat a szaknyelv stiláris rétegződése szerint (nómenklatúra, terminológia, köznyelvi alak). Ezért a nyelvhasználónak nehéz eldöntenie, mikor alkalmazhat magyar megfelelőt, és mikor helyes, ha átveszi az idegen szót. Ez a bizonytalanság ma gyakran az idegen kifejezések átvételét eredményezi, ezzel gátolja a magyar szaknyelvi terminológia kialakulását.

Mivel a készülő környezet- és természetvédelmi szótár célközönsége az ismeretterjesztő művek olvasóitól a nemzetközi egyezményekkel dolgozó szűk szakmai rétegeig terjed, a szakszókincs három fő stílusrétegébe tartozó kifejezéseket egyaránt tartalmazza majd a kiadvány a stílusréteg megjelölésével az egyes szócikkekben belül. A szótárépítésben résztvevő környezetvédelmi szakemberek, nyelvészek, fordítók szoros munkakapcsolatuk (internetes hálózat és rendszeres konzultációk) révén képesek a terminológia szakmailag és nyelvészetileg egyaránt megfelelő stiláris besorolására (l. Dániel 1978, Mihalovics 2000). Ez lehetővé teszi, hogy egyszerre szolgáljuk a magyar nyelvhelyesség ügyét és a környezetvédelmi szakma igényeit: csak ott magyarítsunk, ahol az a szakma szempontjából is elfogadható, ahol azonban lehetőség van rá, tegyük meg ezt a lépést (l. Fábrián 1993: 574). Ennek nyelvstratégiai szempontból két kedvező következménye lehet: 1. számos magyar kifejezés kerülhet a szaknyelvnek abba a rétegébe, melyből a legtöbb kifejezés áramlik a köznyelvbe, ráadásul a magyar helyesírás szabályainak megfelelő alakban; 2. a legszűkebb szakmai réteg számára fontos idegen eredetű terminológiai egységek megfelelő jelentésben, valamint morfológiai és ortográfiai megfontolások után kerülnek be a szakszótárba. Ezekre a megfontolásokra a valós nyelvhasználat is lehetőséget ad: a párhuzamos szövegekben számos változatot találunk az egyes terminológiai egységekre (l. Dróth 2000 és 2002). Például:

- a. *predation* – *predáció* (nómenklatúra) / *zsákmányolás* / *ragadozás* (terminológia) / *zsákmányszerzés* (köznyelvi alak)

- b. *disturbance* – *diszturbancia* (nómenklatúra) / *bolygatottság* (terminológia) / *zavarás* (köznyelvi alak)
- c. *abundance* – *abundancia* (nómenklatúra) / *egyedsűrűség* (terminológia) / *gyakoriság* (köznyelvi alak)

3.5. A hivatalos dokumentumok hibásan fordított terminológiai egységei szakszerű felülbírálás után javítva kerüljenek a szótárba

A kormányprogramok, stratégiák, egyezmények, szerződések stb. nevének fordítási elve: ha egyszer már hivatalosan le lettek fordítva, akkor azt úgy kell használni a továbbiakban, és így jelenik meg a hivatalos kétnyelvű terminológia-gyűjteményekben is. Előfordul azonban, hogy a hivatalos fordítást szakszerűtlenül készítik el: többnyire a kifejezés helyesírása, de olykor maga a szóalak is kifogásolható.

A környezetvédelmi szakma kialakulóban van, számos vita folyik a tudományág rendszeréről és fogalmairól. Ahhoz, hogy az ország különböző felfogású szakemberei szemében egyformán hiteles legyen az új szakszótár, fontos, hogy készítői, köztük a szakmai tanácsadók ne egyetlen szakmai csoportból kerüljenek ki. Szakmai lektornak olyan szakembert kérünk fel, akit a környezetvédelmi szakma általában elfogad. A valódi tartalmi, szakmai, rendszertani megfelelés mellett fontos a magyar nyelvű szakszó alaktani, nyelvhelyességi elfogadhatósága is. Ezért segítséget kérünk az MTA Magyar Nyelvi Bizottságától – Zimányi Árpád aktív közreműködésére munkánk első szakaszában is építettünk. A szakértői csoport állásfoglalása alapján és a folyamatosan korszerűsíthető szakszótár mint norma segítségével a kifogásolt alak helyébe egységes, elfogadott alakot lehet bevezetni. Például:

- a. *Convention on Biological Diversity* – *Biológiai sokféleség Egyezmény* (a hivatalos magyar fordítás!) / *Biológiai Sokféleség Egyezmény* / *a biológiai sokféleségről szóló egyezmény* / *a Biológiai Sokféleségről szóló egyezmény* / **Egyezmény a biológiai sokféleségről** / *Biodiverzitás Egyezmény* / *Biológiaisokféleség-egyezmény* / *Megállapodás az élettani sokféleségről* / *nemzetközileg elfogadott egyezmény az élettani sokféleségről*
- b. *Kyoto Protocol* – *Kyotói Jegyzőkönyv* (a hivatalos magyar fordítás!) / *Kyotói Egyezmény* / *Kyotói Protokoll* / *Kiotói Egyezmény* / **Kiotói Jegyzőkönyv** / *Kiotói Protokoll* / *kiotói Megállapodás*

4. Befejezés

Korábban az Európai Unió dokumentumainak, kiadványainak fordítási problémáiról írtam tanulmányt a *Nyelvőr* hasábjain. Példákkal érzékeltettem, mennyire sürgető az egységes terminológia kialakítása, a megfelelő szakszótárak létrehozása, az egyes szakterületek szakemberei, nyelvészek, fordítók, informatikusok

együtműködésével. Munkatársaimmal azóta arra törekszünk, hogy a terminológia rendszerezésének fent vázolt elvei megvalósuljanak. Az együtműködés személyi és tárgyi feltételeit elsősorban az a szerencsés körülmény biztosítja, hogy egyetemünkön a szakmai képzés mellett párhuzamosan szakfordítóképzés is folyik. Napi munkánk során természetessé vált a közös gondolkodás a környezet- és természetvédelem szakemberei, valamint a szakfordítás és a kontrasztív lexikográfia szakemberei: oktatók, hallgatók, doktoranduszok között. Napjainkban a szakfordításhoz és a terminológiakutatáshoz szükséges háttérinformációk megszerzése, a fordítási döntések nagy része olyan differenciált ismereteket feltételez, melyek kialakítására a graduális ágazati szakfordítóképzés ideálisnak tekinthető. Reméljük, szótárkészítő munkánk hozadékaként széles látókörű, anyanyelvüket, ezen belül a magyar szaknyelvet igényesen használó, mély szakmai tudású természet- és környezetvédők kerülnek majd ki csoportunkból és egyetemünkről.

SZAKIRODALOM

- Dániel Ágnes 1978. A terminus fordításának néhány kérdése. In: Fülei-Szántó E. és Gereben Á. (szerk.): *Nyelvpedagógiai írások I.* Budapest: MKKE Nyelvi Intézet, 304–13.
- Dróth Júlia 2000. Legyen egységes az EU terminológiája! *Magyar Nyelvőr* 125: 287–97.
- Dróth Júlia 2002. *Beszámoló a Környezetvédelmi Szakírók és Szakfordítók Tanácskozásáról.* (Elhangzott: II. Szaknyelvoktatási Szimpózium, Debrecen, 2002. november 16.)
- Fábián Pál 1993. (Hozzászólás a vitához) *Magyar Nyelvőr.* Az 1992. október 15–16-i nyelvművelő konferencia és az 1992. november 6-i szaknyelvi konferencia teljes anyaga. 575.
- Kis Ádám 1978. A terminológia rendszerezése. In: Fülei-Szántó E. és Gereben Á. (szerk.): *Nyelvpedagógiai írások I.* Budapest: MKKE Nyelvi Intézet, 252–6.
- Klaudy Kinga 2001. Mit tehet a fordítástudomány a magyar nyelv „korszerűsítéséért”? *Magyar Nyelvőr* 126:
- Kosztolányi Dezső 1928. Ábécé a fordításról és a fordításról. In: Kosztolányi D.: *Nyelv és lélek.* Budapest: Osiris Kiadó. 512.
- Mihalovics Árpád 2000. A politikai szaknyelv néhány sajátossága. In: Mihalovics Á. (szerk.): *Tanulmányok a politikai szaknyelvről.* Nyíregyháza: Bessenyei György Könyvkiadó. 29–61.
- Váradí Tamás 2001. Kontrasztív szemantikai kutatások párhuzamos korpusz segítségével. In: Gecső T. (szerk.): *Kontrasztív szemantikai kutatások.* Budapest: Tinta Könyvkiadó.
- Toury, G. 1995. *Descriptive Translation Studies and beyond.* Amsterdam/Philadelphia: Benjamins.

Dróth Júlia

SUMMARY

Dróth, Júlia

The principles of an up-to-date technical thesaurus

In recent years, the social importance of technical translations has been growing exponentially, and this increase raises new issues in the fields of language use, language planning, and lexicography. We keep experiencing the signs of linguistic interference: some of the traditional grammatical, stylistic

and orthographical features of the Hungarian language as a target language undergo changes, in line with the features of the source languages, and new features tend to be transported from the source languages to Hungarian. The formulation of a generally acceptable Hungarian terminology that corresponds to the meaning and function of the source text as well as to the traditions and norms of the target language is of great urgency. The paper aims at summarizing recent studies and attempts at identifying new principles and methods of creating an up-to-date technical dictionary. In analysing the need for such a dictionary, the paper also intends to describe and classify some of the novel phenomena in the field of terminology.